

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การวิเคราะห์ความเชื่อและพิธีกรรมของชาวบ้านที่มีต่อ

อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี

ชื่อผู้เขียน : นางสาวธัชชฎิภา กาญจนภางกูร

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : ไทยศึกษา

ปีการศึกษา : 2544

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ ประพนธ์ เรืองณรงค์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ เสาวลักษณ์ อนันตสานต์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นฤมล ปิยวิทย์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ลักษณะความเชื่อ รูปแบบพิธีกรรมของชาวบ้านที่มีต่ออนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี สัญลักษณ์ที่ใช้ในพิธีกรรมและความสำคัญของความเชื่อและพิธีกรรมที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยวิธีการศึกษาจากข้อมูลภาคสนามด้วยการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชนท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อของชาวบ้านทั้ง 5 ลักษณะคือ ลักษณะที่หนึ่ง อนุสาวรีย์เป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนครราชสีมา ลักษณะที่สอง อนุสาวรีย์เป็นรูปเคารพศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองจังหวัดนครราชสีมา ลักษณะที่สาม อนุสาวรีย์มีวิญญูณ ท้าวสุรนารีดูแลปกป้องรักษาและบันดาลโชคลาภได้ ลักษณะที่สี่ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีทำให้เกิดความใกล้ชิดเสมือนเป็นบรรพบุรุษของชาวนครราชสีมา และลักษณะที่ห้า ความเชื่อเกี่ยวกับการนำตราสัญลักษณ์รูปอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีและชื่อท้าวสุรนารีมาใช้ ความเชื่อนี้มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินชีวิตของชาวบ้านและต่อรูปแบบการประกอบพิธีกรรมที่ปรากฏทั้งในส่วนรวมและส่วนบุคคล วัตถุสิ่งของที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมแทน

สัญลักษณ์ในพิธีกรรมที่มีความหมายแสดงถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ความคิด ความรู้สึก ที่ได้รับอิทธิพลของศาสนา พุทธ ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู และความเชื่อดั้งเดิมในบริบทของสังคมชาวบ้านในจังหวัด นครราชสีมา บทบาทที่สำคัญของความเชื่อและพิธีกรรมมีประโยชน์ต่อการสร้างกำลังใจ มีผลดีต่อการสมัคศมานสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ด้าน เศรษฐกิจ สังคม การปกครองของจังหวัดนครราชสีมา และช่วยให้เข้าใจความหมายทาง วัฒนธรรมได้ถูกต้อง ทำให้เข้าใจพื้นฐานทางความคิด ความเชื่อ เพื่อจะเป็นประโยชน์ใน การพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นและประเทศชาติ

ABSTRACT

Thesis Title : An Analysis of People's Belief and Rituals on Thao Suranari Monument

Student's Name : Sutatikul Kanjanaparangkul

Degree Sought : Master of Arts

Major : Thai Studies

Academic Year : 2001

Advisory Committee :

1. Assoc. Prof. Praphon Ruangnarong	Chairperson
2. Assoc. Prof. Sowalak Anantasant	
3. Asst. Prof. Narumon Piyavit	

This thesis aims at studying people's belief, people's ritual model worshipped the monument of Thao Suranari, the symbol used in the ritual, and the importance of belief and the ritual relative to the life way of people in community. Field study by observation and interviewing scholars in local community was used in collecting data.

The results of study indicates that there are five kinds of people's belief as follows; First, the monument is Nakhon Ratchasima provincial symbol. Second, it is the holy monument of Nakhon Ratchasima province. Third, it is the place of Thao Suranari's soul to protect people and to give good luck. Fourth, it is like an ancestor of people in Nakhon Ratchasima province. And fifth, it is the trust in using the symbol of Thao Suranari's monument and her name. This belief is the important relationship between the people's living and treatment of the ritual of both the public and personality. The things used in the ritual instead of the symbol display the relationship between human beings and supernatural power. They reflect belief, thought and emotion

influenced from Buddhism, Brahminism, Hinduism and original belief of people in Nakhon Ratchasima. The important role of belief and ritual is advantageous in increasing mental power, unity and sharity. And, it is a bridge of correct understanding the meaning of culture which is a basis of belief and thought to be beneficial in developing the local community and the nation.